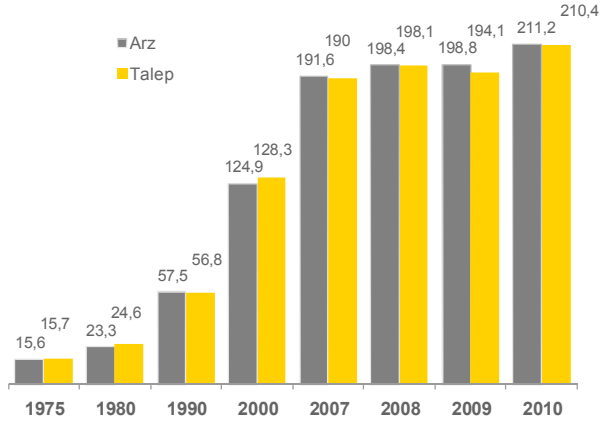

TÜRKİYE ELEKTRİK PİYASASI BİLGİ NOTU

Bu bilgi notu ile Türkiye Elektrik Piyasası'nın arz ve talep dengesi ile ileriye dönük elektrik üretimi projeksiyonuna ve beklenen gelişmelere özet bir bakış yapılmaktadır.

Arz- talep gelişimine bakıldığında yakın tarihte bir kapasite problemi yaşanabileceği gerçeğiyle karşılaşılmaktadır.

Şekil 1 – Tarihsel Talep – Arz Gelişimi (TWh)

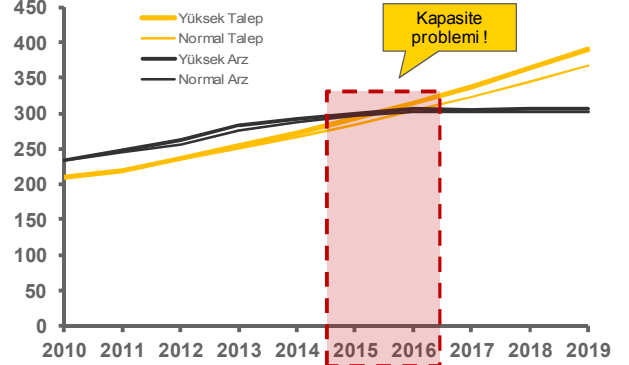
Kaynaklar: TEİAŞ, EY Analizi

- Yaşanan krizin etkisiyle 2009 yılında net tüketimin trend dışına çıkarak daha düşük gerçekleştiği görülmektedir.
- Elektrik üretim ve tüketim trendlerini daha iyi yansıtan 2000 ile 2008 yılları arasında net tüketim değerinin % 65 arttığı görülmektedir.
- Aynı dönem içerisinde kurulu güç sadece %53 oranında artmıştır.

Kapasite projeksiyonları, 2016 yılı itibariyle Türkiye elektrik piyasasında kapasite problemi yaşayacağımızı ortaya koymaktadır.

- Şu ana kadar Dengeleme ve Uzlaştırma Piyasası'nın devreye girmesi, 2007 ekonomik krizi ve benzeri birkaç nedenden ötürü kapasite problemi yaşanmamıştır.
- Halihazırda yürütülen yeni yatırımların da dikkate alınarak yapılan yeni projeksiyon çalışmaları; yüksek veya düşük arz ve talep senaryoları doğrultusunda 2014 ile 2016 yılları arasında Türkiye'nin kapasite problemi ile karşılaşacağını ortaya koyuyor.
- 4.800 MW olarak planlanan Akkuyu nükleer elektrik santralının ilk ünitesinin (1.200 MW) 2018'de devreye alınması planlanıyor.

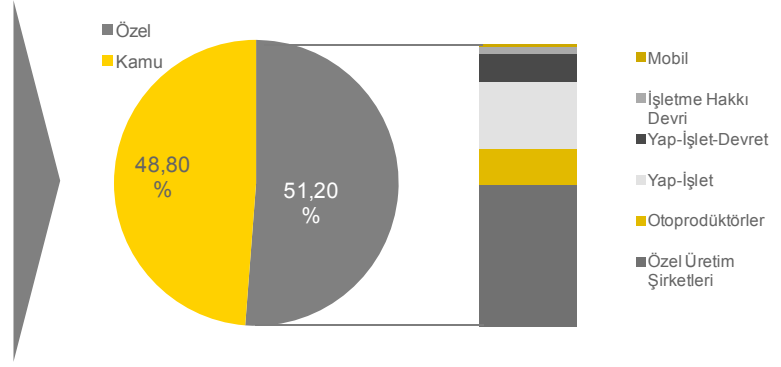
Şekil 2 - Kapasite projeksiyonu – Arz talep dengesi (GWh)

Kaynak: TEİAŞ Türkiye Elektrik Enerjisi 10 Yıllık Üretim Kapasite Projeksiyonu (2010-2019), EY Analizi

Şekil 3 – Şirket tiplerine göre elektrik üretimi (2010)

Kurulu Güç	MW	%
EÜAŞ	24,203	48.8%
Özel Üretim Şirketleri	12,724	25.6%
Otoprodüktörler	3,181	6.4%
Yap-İşlet	6,102	12.3%
Yap-İşlet-Devret	2,439	4.9%
İşletme Hakkı Devri	650	1.3%
Mobil	263	0.53%
Toplam	49,562	100%

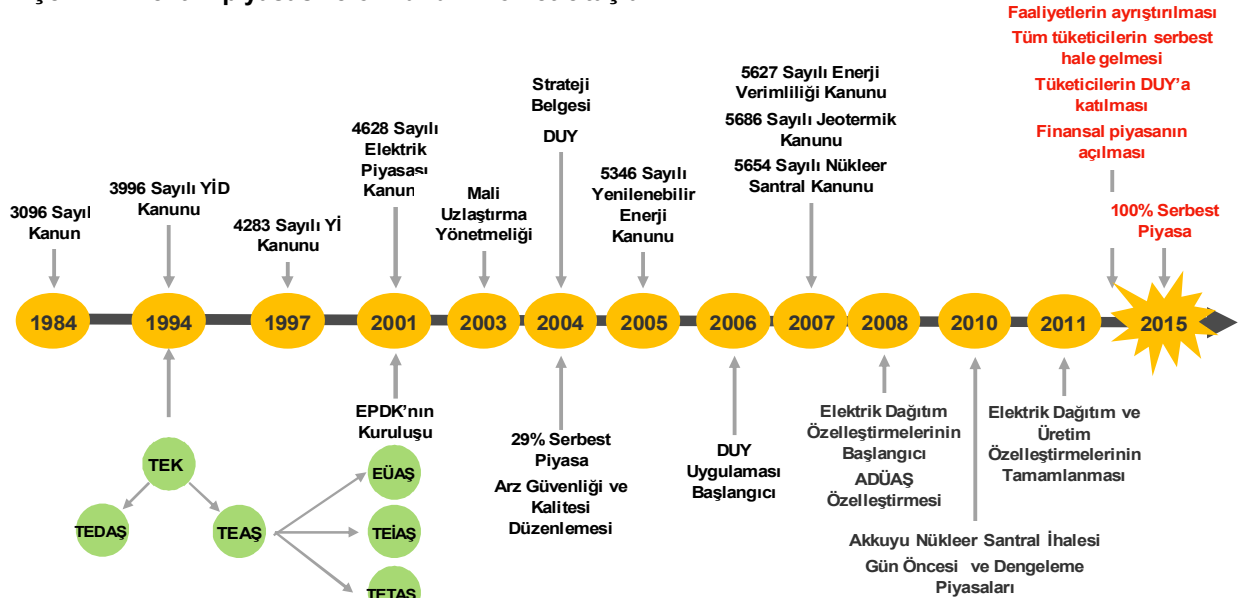
Kaynaklar: TEİAŞ, EY Analizi

Elektrik üretiminde halihazırda kamu payının baskın konumu sürmesine karşın, özel sektörün payı her geçen yıl artmaktadır.

- Özel üretim şirketlerini, büyüklük olarak Yap - İşlet tipi üretim santralleri ile otoprodüktörler takip etmektedir.
- Kamu payı, son yıllarda ivme kazanan özel sektör yatırımları ve iktidarın enerji yatırımlarına kamu kaynağı ayırmama stratejisi ile azalmaktadır.
- Genel seçimler sonrasında 2011'in ikinci yarısında hız kazanacağı düşünülen elektrik üretim tesislerinin özelleştirilmesi de, özel sektörün payının artmasına olumlu katkıda bulunacaktır.

Elektrik sektöründeki değişim sonucunda daha liberal ve kurumsal bir piyasa yapısına doğru gidilmektedir.

Şekil 4 - Elektrik piyasası reformunun kilometre taşları

Kaynak: EY Analizi

Genel Değerlendirme

- 1. Arz güvenliğinin sağlanması yönünde yeni yatırımların önemi oldukça büyük olarak görünmektedir. Planlanan Nükleer Elektrik Santrali yatırımının, 2015'de karşılaşılabileceği düşünülen arz tehlikesini ortadan kaldırmadığına dikkat edilmelidir.**
- 2. Elektrik üretim yatırımlarında hükümetin yatırım yapmama yönündeki kararlı tutumu, özel sektör yatırımlarının önünü açmaktadır. Bu doğrultuda proje geliştirme, finansman modelleme, mevzuata uyum gibi konularda yetkinlikler önem kazanmaktadır.**
- 3. Yeni üretim yatırımları kadar, elektrik üretim özelleştirmeleri ve diğer olası satın almalar ve şirket birleşmeleri de elektrik üretim piyasasına giriş ve mevcut kapasitenin artırımı için birer seçenek olarak görülmelidir.**
- 4. İlk olarak Eylül 2011'de Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda işleme açılan elektrik piyasası ürünlerini takiben 2015 yılına kadar tamamlanması planlanan finansal piyasalar; Türkiye elektrik piyasası için tamamlayıcı nitelikte olacaktır. Söz konusu piyasalarda gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında ön hazırlık yapılması faydalı olacaktır.**
- 5. Üretim ve toptan satış (ticaret) firmalarının mevcut yapılarını; proje yönetimi, portföy optimizasyonu, paylaşılan hizmetler, dış kaynak kullanımı (outsourcing) gibi boyutlarda doğru organizasyon yapısı ile verimli bir şekilde yapılandırmaları, rekabetin bir adım önüne geçmelerini sağlayacaktır.**

Ernst & Young

Bağımsız Denetim | Vergi | Kurumsal Finansman | Danışmanlık

Ernst & Young hakkında

Ernst & Young, bağımsız denetim, vergi, kurumsal finansman ve danışmanlık hizmetlerinde bir dünya lideridir. Dünya genelinde toplam 152.000 çalışmamız ortak değerlerimizi ve kaliteyi ön planda tutan kararlı tutumumuzu hep birlikte paylaşmaktadır. Ernst & Young, çalışanlarının, müşterilerinin ve içinde yer aldığı diğer çevrelerin tüm potansiyellerini kullanmalarına yardımcı olarak fark yaratmaktadır

Daha fazla bilgi için lütfen www.ey.com adresini ziyaret ediniz.

© 2011 Ernst & Young.

Tüm Hakları Saklıdır.

Bu doküman Ernst & Young tarafından hazırlanmıştır. Dokümanda yer alan bilgiler ve görüşler doğru ve güvenilir olduğuna inandığımız kamuya açık ve özel kaynaklardan yararlanılmıştır. Bununla birlikte söz konusu bilgiler ve görüşler doğrulukları ve bütünsellikleri açısından kontrol edilmemiştir. Ernst & Young'un her hangi bir şirket ortağı ya da çalışanı; bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde dokümanda yer verilmiş olan her hangi bir hata veya eksiklikten; ya da söz konusu söz konusu eksiklik ya da hatalara bağlı olarak meydana çıkan hasar ya da zarardan sorumlu değildir. Dokümandaki rakamlara, değerlendirmelere ya da çizelgelere sadece tartışma amacıyla yer verilmiştir.

İletişim

Bülent Ozan

Danışmanlık Hizmetleri Direktörü

Elektrik Piyasası Danışmanlık Hizmetleri lideri

Tel: +90(0)212 368 5854

E-posta: bulent.ozan@tr.ey.com